

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 13563

Tarih : 19.08.2025

10/3093

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Küresel iklim krizinin coğrafyamıza etkileri her geçen gün artmaktadır. Son yıllarda yağış rejimlerinde yaşanan değişimler, artan orman yangınları, kuruyan nehirler ve göller, su varlığındaki azalma nedeniyle Türkiye'nin farklı şehirlerinde gündeme gelen su kesintileri coğrafyamızın su stresi yaşayan bir ülke olduğunu ve yakın zamanda büyük bir su kıtlığıyla karşı karşıya kalacağını göstermektedir. Gelecekte uluslararası ilişkilerin temel konularından biri olacağı tahmin edilen su varlıklarının korunması, devam eden sorunların tespiti, bu alana yönelik sistematik politikaların belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Sinan ÇİFTYÜREK

Van Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye, küresel iklim krizinin etkilerini her yıl giderek daha ağır biçimde yaşamaktadır. İklim krizine ek olarak yanlış su politikalarının da etkisiyle, bugün büyük ölçüde su krizi ile karşı karşıya kalınmış durumdadır. Son on yılda Tuz Gölü, Meke Gölü, Akşehir Gölü, Eber Gölü, Seyfe Gölü, Hotamış Gölü ve birçok sulak alan tamamen ya da büyük oranda kurumaya yüz tutmuştur. Henüz kurumamış göllerde ise su çekilmeleri kaygı verici boyutlara ulaşmıştır. Örneğin, Van Gölü'nde su çekilmesi 100 milyon metreküpü aşmıştır. 2025 yılı itibarıyla bu tabloya kuruyan nehirler de eklenmiştir. Büyük Menderes, Gediz, Kızılırmak ve Seyhan nehirlerinin bazı kolları, debi düşüklüğü nedeniyle yaz aylarında akışını durdurmuş, Murat Nehri'nin bazı bölgelerinde ise kurumaların yaşandığı basına yansımıştır. Kuraklık ve plansız tarımsal sulama nedeniyle Tunca Nehri'nde ise su akışı durma eşiğine gelmiş; nehrin bazı bölümleri tamamen kurumuştur.

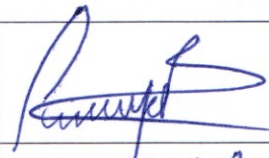
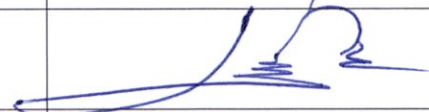
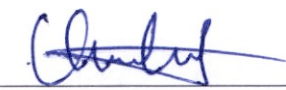
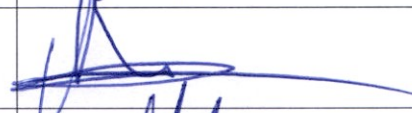
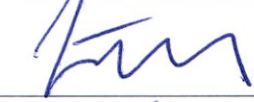
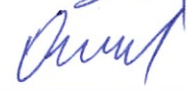
Baraj doluluk oranlarında kritik seviyeler gözlemlenmektedir. İstanbul'daki Alibey Barajı, Ankara'daki Çamlıdere Barajı ve İzmir'deki Tahtalı Barajı gibi birçok barajda, yağış azlığı ve aşırı çekim nedeniyle kapasitelerinin %10-30'unun altına düşüşler gerçekleşmiştir. İzmir'deki Gördes Barajı'nın doluluk oranı %0,07'ye kadar gerilemiştir. Barajlardaki yetersiz su varlığı nedeniyle İzmir ve Çanakkale başta olmak üzere birçok il ve ilçede planlı su kesintileri yaşanmıştır.

Türkiye, kişi başına düşen yıllık 1.300 m³ kullanılabilir tatlı su miktarıyla "su stresi yaşayan ülkeler" kategorisindedir. Bu seviye, dünya ortalaması olan yaklaşık 5.000 m³'ün oldukça altındadır ve 25 yıl öncesindeki 1.652 m³'lük kapasitenin hızla gerilediğini göstermektedir. Nüfus artışı, kentleşme, kontrolsüz tarımsal sulama ve sanayideki yüksek su kullanımı bu düşüşü hızlandırmaktadır. Sanayi sektörünün toplam su tüketimi içindeki payı %15-20 seviyelerinde olup, tekstil, gıda, madencilik ve enerji sektörlerinde suyun çoğunlukla geri dönüşümsüz kullanımı kaynakların hızla tükenmesine neden olmaktadır.

Tarımsal üretim, su krizinden en ağır etkilenen sektördür. Türkiye'de sulanabilir tarım alanlarının %70'i, yüksek buharlaşma ve sızıntı kayıplarına yol açan yüzey sulama yöntemleriyle sulanmaktadır. Yeraltı su seviyeleri, Konya Ovası ve Harran Ovası gibi kritik tarım havzalarında metrelerce düşmüş; bu durum verim kaybına, ürün çeşitliliğinin azalmasına ve çiftçi gelirlerinde gerilemeye yol açmıştır.

Bugüne kadar su politikaları büyük ölçüde baraj ve gölet yapımı, suyu tutma ve depolama üzerine odaklanmıştır. Ancak su yönetimi, iklim krizine uyum sağlayan; suyun verimli kullanımı, kirliliğin önlenmesi ve suyun yeniden kullanımını teşvik eden kapsamlı bir strateji ile desteklenmemiştir. Havza bazlı planlama eksikliği, yerel yönetimlerin altyapı yetersizlikleri ve su fiyatlandırma politikalarındaki adaletsizlikler krizin derinleşmesine neden olmaktadır. Ayrıca, su krizinin en çok yoksul kesimleri etkileyeceği göz önünde bulundurulduğunda, su kullanımının adil ve sürdürülebilir bir politika çerçevesinde ele alınması zorunludur.

Tüm bu nedenlerle, Türkiye'nin su varlığını sürdürülebilir şekilde yönetmek, kuruyan göl, nehir ve baraj havzalarını rehabilite etmek, tarım ve sanayide su kullanımını verimlileştirmek ve su krizine karşı uzun vadeli politikalar geliştirmek amacıyla TBMM tarafından kapsamlı bir araştırma yapılması elzemdir.

1	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
3	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	SALİHE AYDENİZ	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	BERDAN ÖZTÜRK	DİYARBAKIR	
15	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
16	CENGİZ ÇİÇEK	İSTANBUL	
17	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	